

представників груп складається спільний проект, котрий рецензується та доповнюється групою експертів.

Висновки. Отже, серед пріоритетних вимог до проведення уроку історії у школі виділяємо: застосування полідіалогічного підходу, використання різних форм спілкування та міжгрупової взаємодії учнів у процесі реалізації особистісно-орієнтованої парадигми та ін.. На сучасному етапі розбудови вітчизняної системи освіти принципового значення набуває конкретизація форм та прийомів подання навчального матеріалу. Останні, на нашу думку, сприятимуть формуванню та розвитку особистісних якостей кожного учня, практичній реалізації індивідуалізації та диференціації навчального процесу.

Література:

1. Баханов К.О. Інноваційні системи, технології навчання історії в школі. – Запоріжжя: Просвіта, 2000
2. Подмазин С. И. Личностно-ориентированное образование: социально-философское исследование. – Запорожье: Просвіта, 2000. – 250 с.
3. Програма з історії України та всесвітньої історії для учнів середніх загальноосвітніх навчально-виховних закладів // Інформаційний збірник Міністерства Освіти України. – 2002 -№ 1-2.
4. Студеникин М.Т. Методика преподавания истории в школе: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Владос, 2000. – 240 с.
5. Якиманская И.С. Технология личностно-ориентированного образования // Директор школы. – 2000. – № 7.

*Шевченко А.Ф.
Національний педагогічний університет
імені М.П.Драгоманова*

МОДЕЛЮВАННЯ ВИХОВНОГО ПРОСТОРУ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ВИХОВНИХ ЗАВДАНЬ

У процесі навчання у вищому педагогічному навчальному закладі особливе місце належить третьому курсу, який визначає успіх подальшої діяльності майбутнього вчителя, закладаючи основи методичного та технологічного рівня підготовки. У такий спосіб, органічним доповненням до “Методики виховної роботи”, мають стати теми, присвячені технологічним основам виховної діяльності в педагогічно не з’ясованих обставинах. Це дає можливість забезпечити підготовку студентів до організації виховної роботи, з

урахуванням специфіки фаху та опанування вміннями, пов'язаними із створенням тимчасового виховного простору.

Разом із тим, значущість даного спецкурсу варто розглядати з позиції підвищення ефективності наукового рівня навчання через реалізацію наступності у ньому. А це можливо коли:

- встановлюється єдність в інтеграції понять, загальних для циклу психолого-педагогічних дисциплін;
- забезпечується наступність у розвитку знань, формуванні понять, умінь та навичок;
- систематизуються знання набуті у процесі вивчення дисциплін педагогічного циклу.

У методичному плані, з точки зору визначення шляхів та засобів досягнення високого рівня сформованості умінь, слід зазначити, що:

по-перше, процес пізнання має бути скерований на те аби студент оперував тезаурусом основних ідей гуманістичної виховної діяльності;

по-друге, щоб майбутній педагог був готовий співвідносити отримані знання зі своїми діями, вибудувавши, таким чином, орієнтовну основу узагальнення;

по-третє, заслуговує на увагу обґрунтована система формування способів, прийомів та дій студента, яка має супроводжуватися кваліфікованим поясненням змісту і значення кожного з прийомів, його демонструванням, відбором вправ із поступовим їх ускладненням.

Таким чином, процес формування вмінь до діяльності із створення тимчасового виховного середовища здійснюється: в ході теоретичного навчання; у процесі озброєння методикою й технікою виховної діяльності; за допомогою самостійного опрацювання теоретичного матеріалу та закріплення сформованих педагогічних дій.

Вирішенню завдань інтеграції психолого-педагогічних та предметно-методичних знань, формуванню професійної потреби майбутнього вчителя сприяють лекційні заняття. Їх освітньо-виховний потенціал можна визначити тоді, коли викладач вміє розкрити цінність знань для слухачів з позиції їх практичного застосування; показати студентам значущість лекційного курсу, розвивати у них звичку наполегливо і зосереджено працювати, зберігати високу довільну й мимовільну увагу; формувати відповідну мотивацію та ставлення до подібної діяльності.

Лекційний курс містить повідомлення інфомаційно-пізнавального, мотиваційно-оцінкового та інструктивного плану. Це дає можливість характеризувати вміння до подібної діяльності у взаємозв'язку з іншими

вміннями; в контексті потреб, мотивів, цілей вихователя; через способи дій у конкретній ситуації.

Знання, що відображають специфіку діяльності із створення тимчасового виховного середовища, умовно поділимо на узагальнені й часткові. Таким чином, актуалізуючи опорні знання студентів, обґрунтовано підходимо до визначення категорій предмета, з'ясуємо сутність гуманістичного підходу до виховання, характеризуємо компоненти виховної діяльності.

Водночас, значної уваги приділяємо конкретним явищам і фактам, відображаючи, у такий спосіб, як загальні ознаки педагогічних явищ, так і своєрідні особливості конкретного об'єкта вивчення.

Тематика лекцій охоплює широке коло проблем теорії й практики виховної діяльності: мета, зміст виховання, нові підходи до організації виховного процесу; фасилітаторська діяльність та її особливості.

Важливого значення надаємо питанням діяльності вчителя як організатора тимчасового виховного середовища. Визначаємо основні підходи до розуміння поняття “педагогізація середовища” та завдання майбутніх учителів, щодо опанування необхідними вміннями організації тимчасового виховного середовища в умовах цілісного педагогічного процесу. На лекціях визначаємо основні моделі діяльності вчителя-організатора учнівської групи у різних типах навчально-виховних закладів. Розгляду піддаємо окремі питання позакласної роботи та принципи її організації. Значної уваги приділяємо технології конструювання тимчасового простору як у постійному, так тимчасовому міжособистісному спілкуванні. Не оминули педагогічну діагностику як процес і, як етап конструювання тимчасового виховного середовища.

Методику й техніку індивідуального підходу розглядаємо в плані налагодження міжособистісних та ділових взаємин суб'єктів спілкування як в урочний так і позаурочний час.

Вагоме місце у програмі лекційного курсу відводимо питанням методики самовиховання.

Специфіку виховної діяльності розглядаємо в контексті системного підходу через відображення особливостей кожного з її елементів. Узагальнюючою є тема “Основи педагогічної технології”.

Програма практичних занять конкретизує зміст професійної підготовки майбутнього вчителя через:

- 1) урахування специфіки читання дисциплін психолого-педагогічного циклу;

2) підбір навчальних закладів, де студент має всі шанси вивчити особливості діяльності вчителя-організатора класу, ознайомитися з різноманітними інноваційними підходами до його роботи;

3) оптимальне поєднання тем і завдань лекційних та практичних занять. Це дає можливість оптимізувати процес підготовки студентів, використовувати різноманітні форми ігрової діяльності, засоби масової комунікації, створити умови для самопідготовки та різнорівневого аналізу студентських педагогічних проектів.

Блок практичних занять має сприяти: розвитку у студентів виховних умінь та професійно-педагогічного мислення; засвоєння провідних ідей особистісно-зорієнтованого підходу до виховання; формуванню творчого ставлення до праці, готовності до діяльності у будь-яких ситуаціях педагогічного процесу.

Експериментальна програма практичних занять охоплює широке коло питань організації виховного середовища з позиції сучасного підходу до виховання. Значної уваги приділено питанням, що висвітлюють методику організації тимчасового виховного простору у навчальних та позашкільних закладах.

Система практичних занять побудована таким чином, що забезпечується формування практичної готовності до діяльності вчителя-вихователя, вожатого дитячого оздоровчого закладу. Водночас, практичний курс у поєднанні з пропедевтичною практикою, створює необхідні умови для вивчення передового педагогічного досвіду вчителів-вихователів.

Усе разом узяте дозволяє вирішувати завдання, пов'язані з наданням допомоги студентам в оволодінні технологією організації тимчасового виховного середовища.

У процесуальному плані практичні заняття ми розглядаємо у таких двох вимірах.

Один із них вимагає будувати заняття на основі різнорівневої інтелектуальної діяльності. Така організація занять включає ряд етапів, через які має пройти студент у процесі інтеріоризації знань.

Так, перший її етап покликаний забезпечити осмислення студентами необхідного фонду знань із психології та педагогіки.

Другий – дозволяє студенту застосувати професійні знання на рівні розпізнавання і вимагає аби підібраний матеріал (ситуації й задачі педагогічної роботи) давав можливість виділити окремі знайомі елементи вивченого фонду знань.

Третій етап спирається на реальний рівень підготовки студентів до виконання контрольних завдань, передбачаючи при цьому підбір таких

педагогічних ситуацій, які б актуалізували базові теоретичні положення теорії виховання, спонукали до педагогічної рефлексії, дозволяли скласти власний алгоритм розв'язання завдань.

Четвертий – скеровує студента до самостійного аналізу навчально-методичної, художньої літератури, створюючи необхідні умови для пошуку таких завдань (приклад, ситуацію), що заслуговують на творче, оригінальне вирішення.

Водночас, у процесі опанування технологією діяльності в умовах педагогічно не визначених, студент має враховувати специфіку виховного процесу, різні підходи до педагогізації середовища; визначати виховний потенціал позаурочної діяльності; усвідомлювати суперечності щодо соціальної ситуації розвитку дитини; розуміти філософські основи канікулярного періоду життя вихованців; визнавати різного роду ситуації, в контексті забезпечення виховного простору дитини.

Саме тому процес опанування основами технології та методики організації тимчасового виховного середовища необхідно розглядати з точки зору реалізації основних елементів змісту освіти (інший вимір). Тоді процес вивчення методики включатиме в себе такі етапи:

- з'ясування особливостей і змісту виховного процесу в середньому загальноосвітньому навчальному закладі;
- безпосереднє пізнання студентами практичної діяльності вчителя-предметника, класного керівника.
- проектування змісту й форм навчальної діяльності майбутніми педагогами з урахуванням принципів педагогічного процесу;
- оволодіння прийомами організації тимчасового виховного простору в умовах освітнього середовища.

Окреслені можливості спецкурсу дозволяють реалізувати особистісно-зорієнтовану модель підготовки фахівця, сприяючи формуванню гуманітарної культури педагогічної діяльності через: оволодіння знаннями, що орієнтують на прийняття професійно виважених рішень у педагогічно не з'ясованих обставинах; формування умінь та навичок, оптимальних для реалізації особистих і суспільних цілей на даному етапі; самовизначення майбутнього педагога та ін.

Література

1. Національна доктрина розвитку освіти України // Освіта України. – 2002.- 23 квітня.-№ 33.- с. 4-6.

2. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія. – К.: Либідь, 1998.

3. Афолина Г.М. Технология усвоения опыта педагогической деятельности. – Барнаул, 1995.
4. Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання: Наук.-метод. посібник. – К.: ІЗМН, 1998.
5. Бойко А.М. Оновлена парадигма виховання: шляхи реалізації (підготовка вчителя до формування виховуючих відносин з учнями). Навчально-методичний посібник. – К.: ІЗМН, 1996.
6. Вовк Л.П., Омеляненко В.Л. Задания и педагогические ситуации. – М.: Просвещение, 1993.
7. Демакова І. Цілі та зміст виховної діяльності в умовах гуманізації освіти // Завуч. – 1999. – № 20-21 (26-27). – липень. – С.12.

Шерман М.І.
Херсонський юридичний інститут
Національного університету внутрішніх справ

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМ АВТОМАТИЗОВАНОГО НАВЧАННЯ

Проблема підвищення якості підготовки фахівців, здатних продуктивно працювати у мінливих соціально-економічних умовах, які формуються ринковою економікою, є актуальною для всієї системи вищої освіти. Науковий пошук провідних фахівців у галузі психології, педагогіки, суспільних наук орієнтований на створення напрямків підвищення ефективності навчального процесу у вищій школі, формування фахівця, здатного не лише засвоювати статичне знання підручників, але й самостійно синтезувати знання на підставі аналізу значних інформаційних масивів.

Одним із шляхів, які обґрунтовано вважаються найбільш доцільним для успішного вирішення поставленої задачі, є коректне впровадження інформаційних технологій у навчальний процес вищих навчальних закладів, в тому числі юридичних, які готують фахівців для правоохоронних органів України.

В зв'язку з порушеною проблемою інформатизації навчального процесу вищих юридичних навчальних закладів МВС України, важливе значення набувають дослідження, спрямовані на виявлення та аналіз психолого-педагогічних особливостей, притаманних навчальному процесу, який